

Viešojo saugumo įstaigų ir saugumo jausmo vertinimas

Dr. Eglė Vileikienė

**Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo departamento
vyriausioji specialistė**

**Tarpžinybinės komisijos posėdis
2008 01 21**

1

Tyrimo tikslai

- Išsiaiškinti, kaip Lietuvos gyventojai vertina saugumo jausmą ir viešojo saugumo įstaigų darbą.
- Nustatyti, kaip kito Lietuvos gyventojų požiūris į viešąjį saugumą ir jį užtikrinančias įstaigas.

2

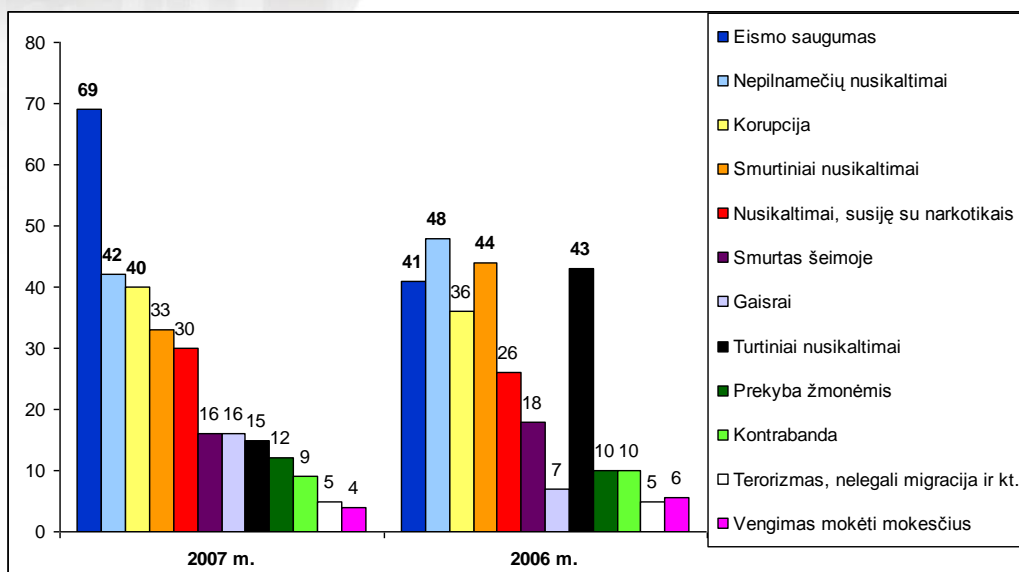
Tyrimo metodika

- Tyrimas buvo atliekamas 2007 m. spalio 4–7 d.
- Pagal parengtą klausimyną apklausą atliko visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Vilmorus“.
- Individualių interviu būdu buvo apklausti 18 m. ir vyresni gyventojai (atlikti 1004 interviu).
- Buvo panaudota daugiapakopė tikimybinė atranka.
- Tyrimo rezultatų statistinė paklaida neviršija 3,1 proc. esant 95 proc. patikimumui.
- Šių tyrimų rezultatai lyginami su 1997, 2005 ir 2006 m. atliktais Lietuvos gyventojų sociologinių tyrimų rezultatais.

3

Svarbiausių viešojo saugumo problemų Lietuvoje vertinimas

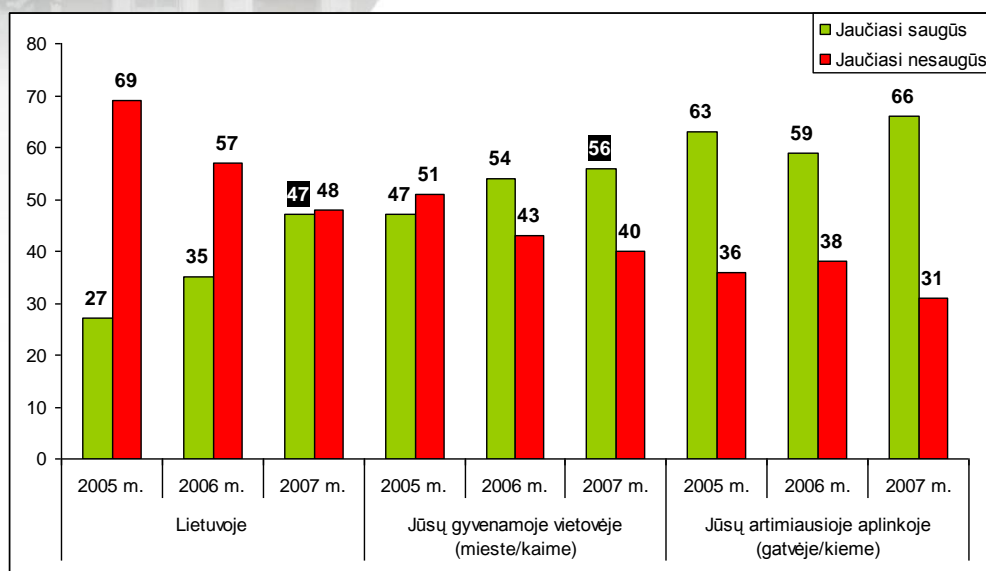

- Dauguma gyventojų svarbiausia viešojo saugumo problema Lietuvoje nurodė eismo saugumą. Keturi iš dešimties svarbiausiomis problemomis taip pat įvardijo nepilnamečių nusikaltimus ir korupciją.
- Palyginti su 2006 m., išaugo eismo saugumo ir korupcijos problemos svarba. Atkreiptinas dėmesys, kad dabar daug rečiau gyventojai akcentavo turtinių nusikaltimų (nuo 43 proc. 2006 m. iki 15 proc. 2007 m.) ir smurtinių nusikaltimų (nužudymų, sunkių sveikatos sutrikdymų ir išžaginimų) problemą.

5

Saugumo jausmo vertinimas

6

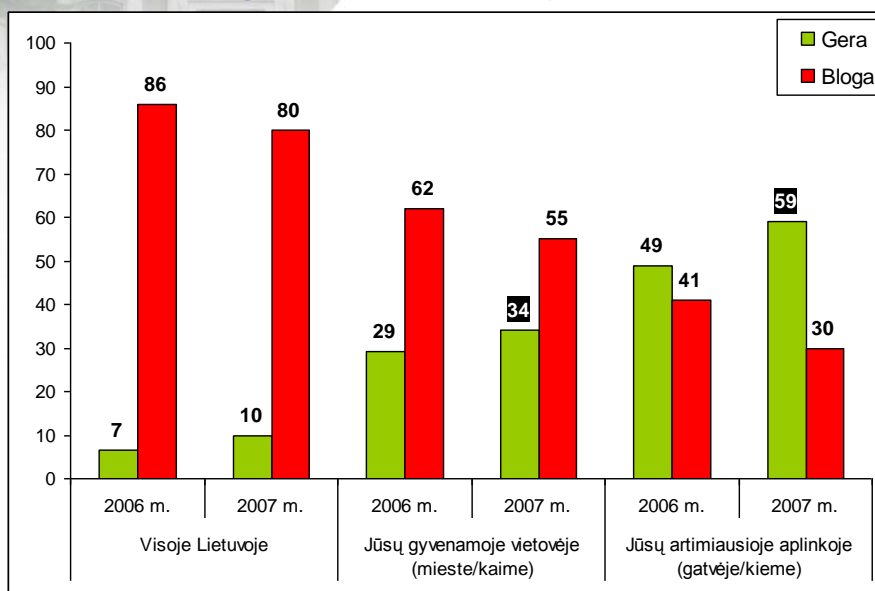

- Palyginti su 2005 m. tyrimo duomenimis, matyti, kad pastebimai išaugo saugiai Lietuvoje (nuo 27 iki 47 proc.) ir savo gyvenamojoje vietovėje (nuo 47 iki 56 proc.) besijaučiančių gyventojų skaičius.
- Pastebėta tendencija, kad saugumo jausmo vertinimui turi įtakos amžius ir lyties veiksniai. Saugiau jaučiasi vyrai nei moterys; saugiausiai jaučiasi jauniausi, o nesaugiausiai – vyriausi apklaustieji.
- Saugumo jausmo vertinimas susijęs su tam tikra vieta: kuo aplinka pačiam žmogui yra artimesnė, tuo saugiau joje jaučiasi.
- Saugumo jausmo vertinimui šalyje apskritai labiau turi įtakos žiniasklaida, tuo tarpu vertindami situaciją savo gyvenamojoje vietovėje (mieste, rajone) ir tuo labiau savo artimiausioje aplinkoje, respondentai labiau remiasi asmenine patirtimi.

7

Kriminogeninės situacijos vertinimas

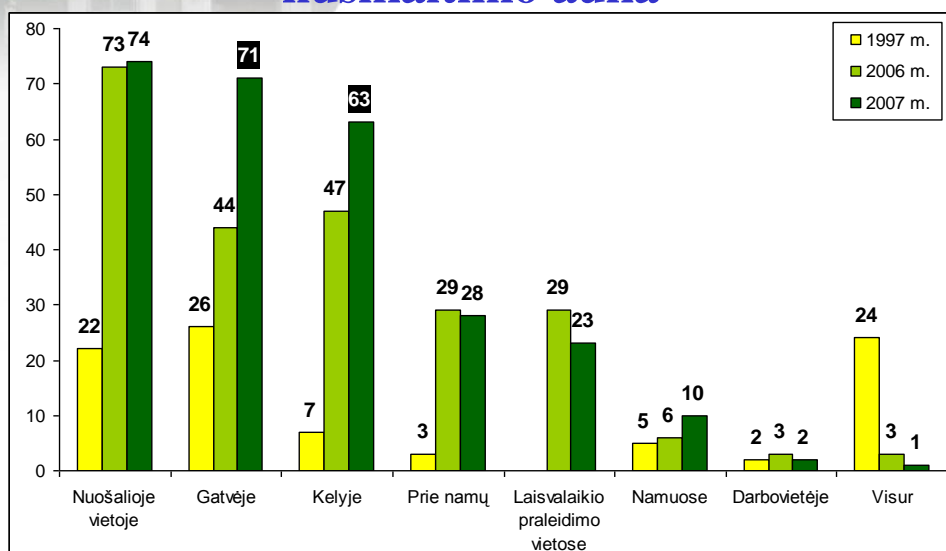
8

- Gyventojai savo saugumo jausmą ir riziką tapti nusikaltimo auka sieja su kriminogeninės padėties vertinimu: kuo geriau vertina kriminogeninę padėtį tam tikroje vietoje, tuo saugiau jaučiasi, ir mano, kad rizika tapti nusikaltimo auka yra mažesnė, ir atvirkščiai.
- Kriminogeninės situacijos vertinimas susijęs su tam tikra vietoje: kuo aplinka pačiam žmogui yra artimesnė, tuo geriau ją vertina.
- Palyginti su 2006 m. tyrimo duomenimis, matyti, kad padaugėjo gerai kriminogeninę situaciją Lietuvoje (nuo 29 iki 34 proc.) ir savo gyvenamojoje vietovėje (nuo 49 iki 59 proc.) vertinančių gyventojų.

9

Vietos, kuriose yra galimybė tapti nusikaltimo auka

10

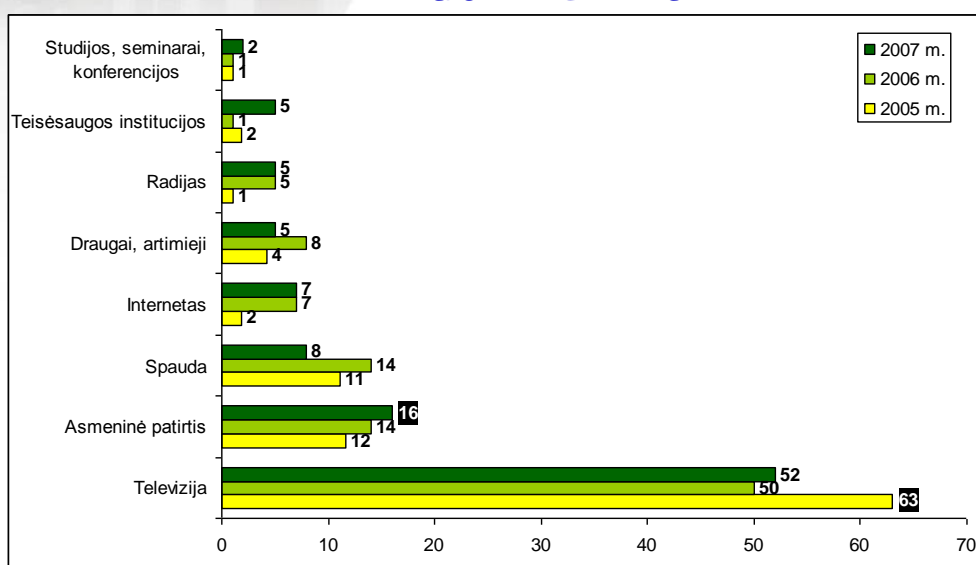

- Gyventojų manymu, didžiausia tikimybė tapti nusikaltimo auka kyla nuošalioje vietoje, gatvėje ir kelyje.
- Lyginant su 1997 m. tyrimo duomenimis, matyti, kad dabar gyventojai, ypač tie, kurie viena iš viešojo saugumo problemų Lietuvoje nurodė eismo saugumą, dažniau pabrėžia, jog nusikaltimo auka gali tapti kelyje.

11

Svarbiausi informacijos šaltiniai apie viešąjį saugumą

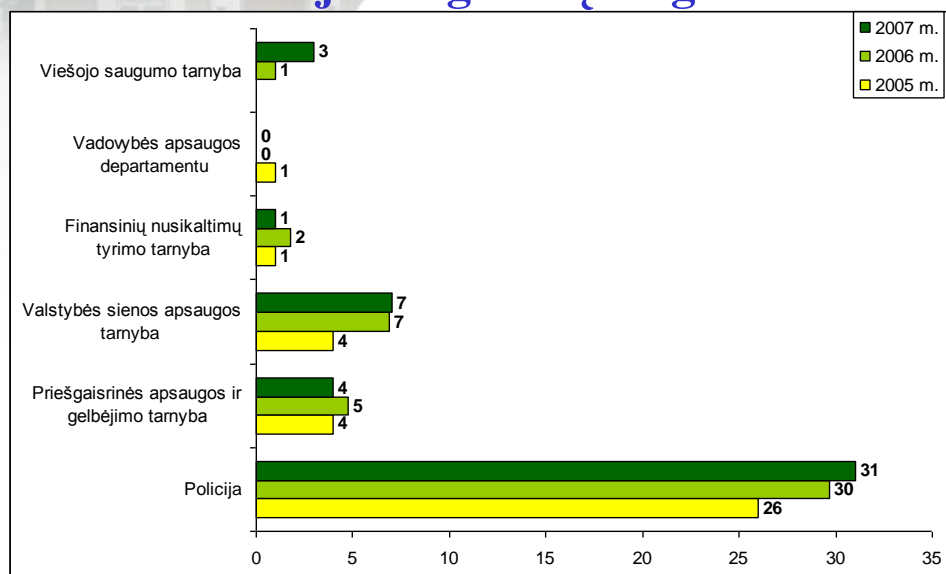

- Respondentai gana retai tiesiogiai turėjo reikalų su viešojo saugumo institucijomis (dažniau tik su policija), todėl vertindami jų veiklą gyventojai remiasi žiniasklaidos (dažniausiai – televizijos) teikiama informacija.
- Atkreiptinas dėmesys, kad tik pusė asmenų, per paskutinius penkerius metus turėjusių reikalų su policija, pagrindiniu informacijos šaltiniu apie viešąją saugumą nurodė asmeninę patirtį.
- Palyginti su 2005 m. Lietuvos gyventojų tyrimo rezultatais, matyti, kad ketvirtadaliu sumažėjo respondentų, svarbiausiu informacijos šaltiniu apie viešąją saugumą nurodžiusių televiziją, tačiau padaugėjo gyventojų, nurodžiusių asmeninę patirtį ir internetą.

13

Gyventojai, turėję reikalų su šiomis viešojo saugumo įstaigomis

14

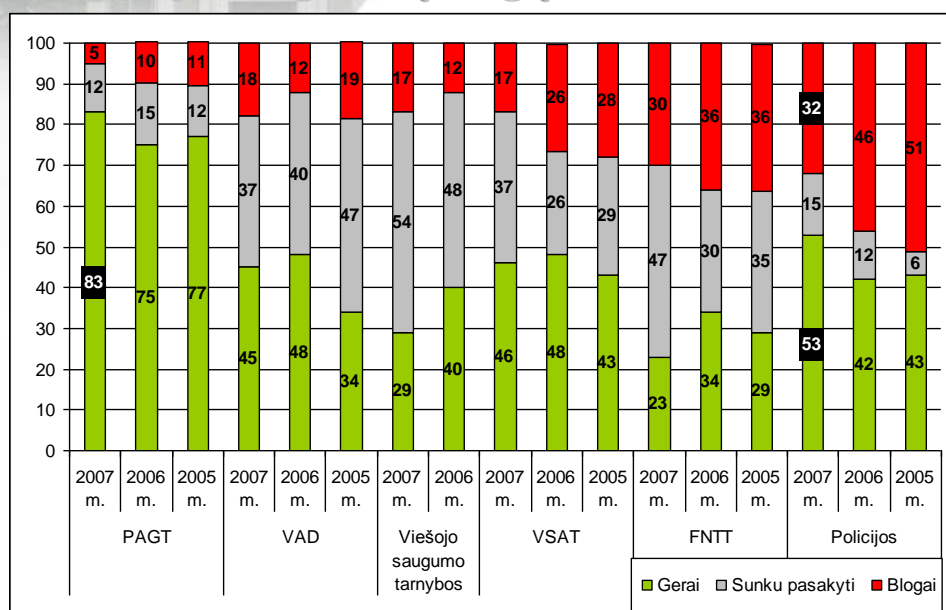

- Iš visų institucijų, priskirtų Vidaus reikalų ministerijos viešojo saugumo sričiai, gyventojai per pastaruosius penkerius metus dažniausiai reikalų turėjo tik su policija.
- Dažniau su policija reikalų turėjo vyrai nei moterys, dažniau aukščiausio lygio vadovai, tuo tarpu rečiausiai – moksleiviai, studentai ir pensininkai. Dažniau su policija reikalų turėjo vilniečiai, rečiausiai – rajono centrų ar kaimo gyventojai.

15

Viešojo saugumo įstaigų darbo vertinimas

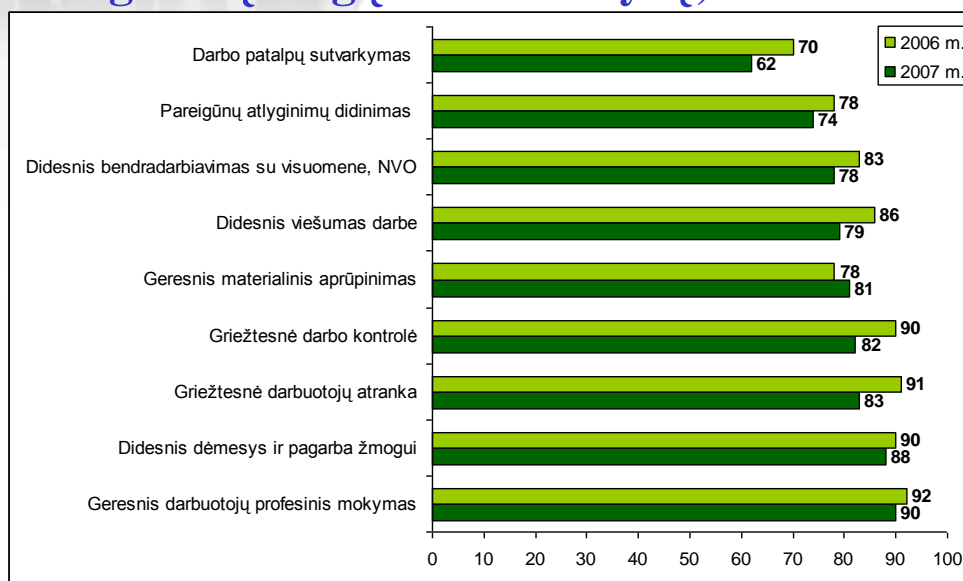

- Gyventojai teigiamai vertina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos, policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos darbą.
- Dėl informacijos apie kai kurias tarnybas (Viešojo saugumo tarnybos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, Vadovybės apsaugos departamento ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos) stokos gyventojams buvo sunku įvertinti šių tarnybų darbą.
- Palyginti su 2005 m., gyventojai pastebimai palankiau vertina policijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos darbą.
- Atkreiptinas dėmesys, kad per pastaruosius metus policijos darbo vertinimas iš neigiamo pakito į teigiamą. Beveik dvigubai (nuo 51 iki 32 proc.) sumažėjo neigiamai policijos darbą vertinančių gyventojų.
- Visas tarnybas geriau vertino patys jauniausi bei žemiausią išsilavinimą turintys respondentai.

17

Priemonių, galinčių padėti pagerinti viešojo saugumo įstaigų darbo kokybę, vertinimas

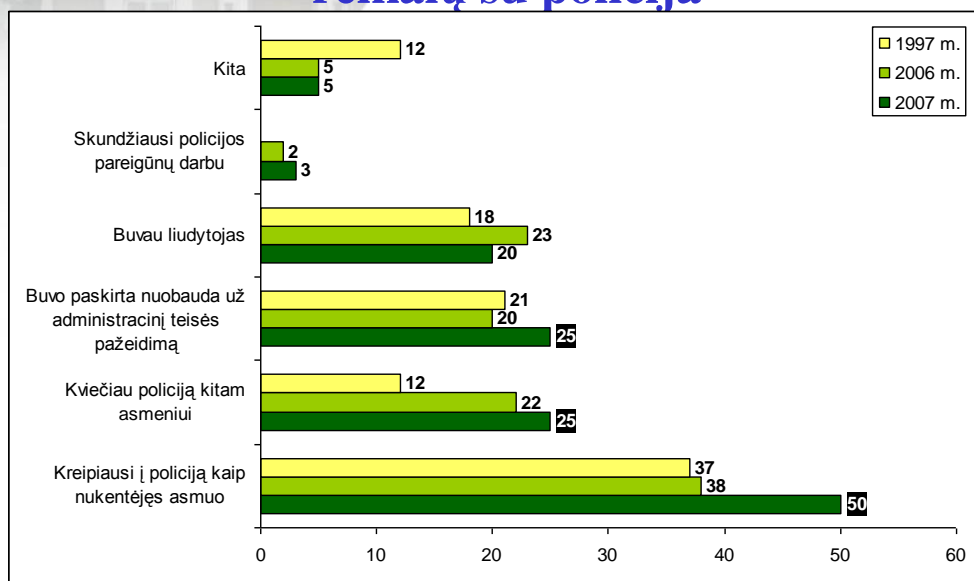

- Dauguma gyventojų, vertindami priemones, kurios galėtų padėti pagerinti viešojo saugumo įstaigų darbo kokybę, jas laiko daugiau ar mažiau veiksmingomis.
- Dauguma gyventojų nurodė, kad veiksmingiausios priemonės yra šios: geresnis darbuotojų profesinis mokymas, didesnis dėmesys ir pagarba žmogui, griežtesnė darbuotojų atranka ir darbo kontrolė.
- Palyginti su 2006 m. tyrimo duomenimis, matyti, kad sumažėjo gyventojų, kurie išvardytas priemones laikė veiksmingomis.
- Visoms priemonėms labiau pritarė gyventojai, turintys aukštąjį universitetinį išsilavinimą.

19

Priežastys, dėl kurių gyventojai turėjo reikalų su policija

20

- Tyrimo duomenys rodo, kad dažniausiai gyventojai su policija reikalų turėjo kaip nukentėjusieji (pusė bendravusių su policija), ketvirtadalis dėl to, kad kvietė policiją kitiems asmenims ar dėl administracinės teisės pažeidimų.
- Palyginti su 1997 m. tyrimo duomenis, dabar gyventojai dažniau nurodė, jog bendravo su policija dėl to, kad nukentėjo nuo nusikaltimo ar patys buvo bausti už administracinės teisės pažeidimą.

21

Rekomendacijos

- Teikti gyventojams daugiau informacijos apie viešojo saugumo institucijų veiklą ir jų atliekamas funkcijas.
- Policijos veikloje daugiau dėmesio skirti toms sritims, kuriose tiesiogiai bendraujama su gyventojais, ypač su nukentėjusiais asmenimis, ir operatyviam reagavimui į gyventojų skubius pranešimus.
- Daugiau dėmesio skirti bendravimo kultūrai. Gyventojų manymu, tai viena iš veiksmingiausių priemonių, gerinant viešojo saugumo tarnybų darbą. Gerinti pareigūnų profesinį mokymą, jų atranką ir darbo kontrolę.
- Gyventojams suteikti daugiau informacijos apie eismo saugumo problemos sprendimą ir darbą su linkusiais nusikalsti nepilnamečiais.

22